

Studentersamfundet vedtok nyttig Filolog, der kunde heller spørres hvorfor han ikke skrevet om det rette: der protesterte overdrivelsene i Retskrivningskomiteens Indstilling og protesterte mot Levlands lysky Forhold med den kongelige Resolution.

Vi er vist et Flertal som føler at Norges Skriftestrop endda ikke har vært helt norsk som det kunde være, og jeg vet ingen som vil ha sett nuværende Sprog fastslattet som gjeldende for evige Tider. Sproget har Liv og utvikler seg normalt frem, ikke tilbake, det blir ikke norske ved at støtte ind i det sproglige Kubestoler. Der tar Retskrivningskomiteen feil. At opnorske vort Skriftestrop er ikke Hverandemaalet, men det er ifall ikkje Filologernes Sak. Man kan se at Prøver på Opnorskning hos Professor Seip, ja endog hos de styravstande Lærere Western og Eltern, det er ettergjorte Norakister, der og sprukker i Teksten og sier: «... er jeg! Det norske Sprog er ikke Utvendigheter. Der er Komiteen etter feil.

Juhani Aho fortalte mig hvordan han hadde skrevet for et Stortingsbrev med et skriveskrift, idet han satte gass ut fra at det var passert nærmest uujort fet. Han hadde av en Millioner Landstændende Talesprog at bygge på, men han kunde ikke overføre Folkes Prat rast og usikret til Skriftestrop. Maalforfatterne vil være svare at heller ikke de produksjoner uten kunstnerisk Straw; men Forakjellen er at Juhani Aho arbeider i et levende Sprog, mens Landsmålet og Normalen aldri var vært et godt Sprog engang.

Det er en Samling av Ord fra Folksmålet. Resten er Pøafund. Maalforfatterne producerer med Kunster, med tekniske Lessinger og Ilaandverk.

Når vi vil som vort opnorske proget gaae varslamt frem saa er det ikke for at skade, men tvært for at verne og utvikle Lanets Skriftestrop. Vi skynder os omgåmt. Vi vil ikke som Maaltrævere gjøre os sproglig hjelpe, vi har nemlig Bruk for et Sprog; men vi vil heller ikke ha en Vulgarisering med Vold i norsk Retning — men Filologer indstiller paa, at vi skal bare tilføye proget og Aandelivet en Rystelse. Er det ikke det Retskrivningsområdet har til Hensikt?

Jørgen Levland har sikkert Maalfolkene Tilit i denne Sak, men gir A-hed pas Nationene.anske k...: undvære redelige Hjemmekretsene for at vinde en utvendig sproglig Politikk. Seir, en Mand har som Politikus vist at kunne ofte kostbare Ting for at komme til Magien og til sittende med den. Studentersamfundet har Ret: han Sammenstilling at Retskrivningskomiteen er en nufit List, hans videre Forhold, den Kongelige Resolution, hans Delgjennom av Indstillingen, hans Forsvar i Pressen, ikke om god Samvittighet. Enne Mand tiltror sig Årene og radighet til at avgjøre hvad man skal være Sprog i vort Land, og Bluffordighet burde ha holdt tilbake.

Skal vi ha Tillit til Komiteen? Et tales om at Formanden er en Glans gjennemfare sig ved

Aftenposten, lørdag morgen 9de juni 1918

Mestet med et aspenbarhet Sprog! Komiteen tror at Sproget er noget det. Naar en endog bare almindelig begavet Mand sitter hele sit Liv og syssler med Filologi og intet andet saa man har vel tilslutta hørt en hel Del. Hr. Falken altsaa Filologi. Derimot mangler han noget ved Siden av: han viser som Sproget har ikke paafaldende Forlorenhet. Hvor er han Holding, hans Ansvarsleket? Hvad tanker han om vort Sprog? Han har til forskjellige Tider git forskjellige Svar. Den Mand har det ikke med at generes.

Komiteen ellers! Hr. Heggstad kan vi vel regne ifra, Maalst og han, han og Maalst kan vi vel regne ifra. De tre andre Herrer til en vis Grad også, hver med God Grund.

Hele komiteen tanker på Sproget som Ord. Men Sproget er Aand. Skriftestropet er Sjæle Liv i det døde Ting. Komiteen mangler Hjerteforhold til det døde Sprog, den sitter der med selv-givet Mandat til at innestkomme Landsmålet. Det norske Sprog har intet med at innestkomme Landsmålet, det har bare med at innestkomme det levende Liv.

Lat os for et Øyeblik tanke os denne Retskrivningskomiteen stiller overfor en Lyriker som Olaf Bull eller en Prosekit som Nils Kjær. Det Komiteen saa passerer til Fanomener, det er ikke Maalbunnen, det er ikke gauden-banede Karer, producerende Kunstnere og Dyrkere af det norske Sprog. Lat os prøve at tenke en Adagio av Bull, en Epistel av Kjær undfangt og utover i det Træskomæde som Komiteen indstiller pas, — det er utenkelig, det er uujig, det vilde bli Stum. Pas såd Sted kan også Rammelseriet høre, men ikke her, her er vi opp i et andet Lustlif: for vor Gine og i vor Bevissethet vil de Vulgarismerne enten i et ein Grovhett være uttrykkelse og klike, eller de vilde poke skjort pa Tingene, vi måtte nedover, dypt ned til Viksforestillinger for at finde Fornaata, og saa overrasket opoever igjen til Dikterene Stemning. Diktet vilde granskunes med.

Jeg er sikker pas at dette er uforståelig Tale for Levland og hans Komite. Vi har alt set det: han nogen av os vaagtet at vindrage sig deres Seminariene og sproglige Ukultur saa er vi slike blikkelig blit kaldt Hysterikere — og vort historiske Skrik skal ikke hjelpe os noget! Det var Levland og Komiteen for. Hesten og Konen!

Der har de sittet og hujpet hverandre med at rote sig godt ned. De skydede intet, hver Simpelpel mot Landets Kultursprog maaiste bringes uskadi op i Dagen og ingen gaae tilspilde. En Mand rysette nu og da paas Hotel, en halv Mand gjorde ikke engang det.

Hvad kjender denne Komite til sproglig Ømtaaltighet, til Poesi i en Linje, den hvite Magi? Hvad vet den om Lykkefelelsen ved som dikter eller Læser at staae til paas det overdaddig gode Uttryk? Har den nogen Gang hat Indberligheitsfølelse overfor en Versstrofe eller en Sæting og kjendt

Industri, alt Damp og Hjul. Lat gaae Sproget at det kanskje ikke lommes om sette ind nogen Jarntapper og Skruer ogsaa i det bærende Liv som heter Sproget! Saar trækker vi det op og trænger det til at smurre rundt! Men Sproget har et fint og organisk Liv, det taaler ikke de fremmadel Legemer i sig, der er Vold og Hurra!

Der staar en Mand som heter Vassabot i Stortingen og sier at han gjisper ikke til dem som er dødt, Kunsten at skrive er noget mere, det inspirerte Uttryk paa den gitt Stead har en indvendig Evidens fra det Hinsidige. Hr. Vasabot til: Han er en Mand med Daning, han viser Naade. Den sproglige Haapleshet ammetter Sproget.

Lars Hauge d var en desstum Mand som kunde gjøre Journalistik af absolut alt han leste, ogsaa han veiledet os i »Dagbladet om vort Sprog: »Det er dem som vet nogen som Maalfolk, den der Daværende. Han var daværende ikke om Musik, men han var stum og uttalte sig sakkyndig om Sproget!»

Hjem kan ikke utale sig sakkyndig om dette! Det er ikke Grønne for Skravat. En Bladapp som heter »Den 17de Mai« og skriver ikke om hvert en gangen, han skrev ikke om Musik, men han var stum og uttalte sig sakkyndig om Sproget!

Som Radikaler paa min Maate kunde jeg ha undt at Frihetspartiet Kald at være Kultursprogets Vakt. Ak. Frihetspartiene, hvem er der? Bjørnson gaar ikke igjen i Landet. Det er nu engang saa: Stjernene paa Himlen gior os ikke mette. Nu er Gunnar Knudsen Regjerer. Han laaer alt ikke med Sproget. Han mistet intet Skib pa det.

Sproget er i Fare. Det er snart vant til at være det. Det begyndte nu at demme for nogen hver at vi intet kan vente af de skiftende Myndigheter. Kan vi vente noget av politiske Valg i Kanske, Troen gior salig, gior rolig og salig.

Derimot er der en anden Frengangsmæde som ikke skulde træde for formegent ud: da vi er blitt saa øvede i Passivitet kunde vi kanske lære at øve en dygtig passiv Motstand. Hvad mener viere Politikere om det? Saa virksom kunde vel endog Gunnar Knudsen være. I Finland har dette Middel været Sprogets Redning, i Slesvig, Belgien og de østerrikske Sprogsamfund likea. Men det skaper Forvirring? Jassa. Det undergraver Skolen? Jassa.

Og videre gaar den passive Motstand....

Retskrivningskomiteen har leveret en Indstilling som alt er saa godt som Lov. Mener man at kunne hindre den med Protester?

Det er ikke til H. Formanden. Han maa ha Magt bak sig naar han kan uttale at Nationens Indsigelser intet vil nyte.

Mr. Undervisningsministeren bekjendtgør da ogsaa at han og hans Kontorfolk straks skal begynde at skrive efter Femmandskomiteens Indstilling, siden kommer de høiere Skoler, saa Småskolen. Og videre bekjendtgør han at dersom ikke de nye Skolebøker er i Komiteens »Maalfører« saa vil de ikke bli autoriseret!

Budet og Befalingen kommer ovenfra, om ikke netop fra Himen saa fra Hr. Jørgen Levland. Jeg gaar ut fra at han driver sin ubryte Paradox igjennem, det falder ham ikke ind at de fem Filologer sitter uten Sprogsans i sin Komite, det har han Auto-didaktens allfor store Overtro pa den studderte Mand. Med samme Sikkerhet som han for nogen Aar

siden dreiv Kua og saa at alene

det var af en norsk Nationalitet, at vedtakket med Sproget vil han nu kasta en Stein — skjont how i Sten er af norsk Nationalitet i Østerdalen. Dansk! vil Levland si, og det er jo inter saa farlig som det. Dansk har imidlertid bevaret det daglige norske stungne d, der har blivskræftig Ord grim, Ord mat, Ord Vrede, Ord Skam, Ord Hamel, — vi har ikke disse ogsaa norske Ord mere, nogen av os har ofte hat Bruk for dem alle og flere til. Hvad Vingt ligge det paa det vil Levland si. Og det kan han ha Ret i.

Men saa er det jo om hans Saker og vindt Saker, det gjelder hvad Verdi Vindingen har. Norsk Politik har været af Guldland for bortgjorte Arbeidsheter som vildt fore social. Det glimrer de juridiske og uproduktive Elvner, der trives Paagabenhet. End om det fandtes litt Uselvishet! Dette Regjeringen uten Aard, disse Seire paa Trass, Politikk uten Hvile! For fire Hundrede Aar siden levet en regjering Fyrste og en Kunstner med samme Navn: Correggio. Den ene av dem lever endda.

Efterslængten vil tilkjende vort Verk den Varighet som det fortyner. Men ellers kunne nok Olden Lovland nu begynde at tanke om sig. Han hadde ikke trygnt

Knut Hamsun.

Statstjenestemændene og boligen.

Et kooperativt byggeselskab for det hele land.

Den af statstjenestemændenes organisationer nedstaaet komite til at behandle boligopsgåmaalet for statstjenestemændene har i disse dage afviset forslag til en ordning af et kooperativt byggeselskab.

Komiteens forslag gaar i hovedtrekkene ud pa, at der dannes et kooperativt byggeselskab, omfatende statstjenestemændene fra det hele land, og at der zeget statens støtte for selskabets administration og driftsudgifter, samt statskontroll for byggeprojekten saaledes, at staten skal garantere for byggeonkostene og at der af staten boligfond tilskydes saa meget, indtil 40 procent at boligerne for statstjenestemændene ikke kommer i en højere pris end de kan realisere for, selv under normalo forbold. Det forudsettes at tjenerstatene

«Folkvards last.»

Borgen, Side jnni.

I anledning af meddelelsener om Folkvards last skalde vero bedrever og kunn tiene til dyrefæde, udtales direktør Hald, Vakselad melle, til «Morgenavisen», at dette set ikke er tilfældet. Kun en ringe del af lasten har lidt en mule af vand, men den alt overviende del er ganske uskadt og fuldt tjenlig til menneskesøde.

Slesvig Utvalg av
Pathéfoner
Karl Johans Gate 19.